

Anketa e Buxhetit të Familjes

Tiranë, më 01 Tetor 2018: Në vitin 2017, shpenzimet mesatare mujore për konsum të NjEF-ve, të përbëra mesatarisht nga 3,7 persona, janë 73.400 lekë. Totali i shpenzimeve për konsum është 56,5 miliardë lekë në muaj për 769.494 familje. Shpenzimet mesatare për konsum të një individi vlerësohen të jenë 19.660 lekë në muaj, nga të cilat: 8.664 lekë për konsum ushqimor dhe 10.996 lekë për konsum jo-ushqimor.

Vlerësimi i shpenzimeve mesatare mujore për konsum të NjEF-ve në vitin 2017, është 0,4 % më i lartë se në vitin 2016. Rritja e çmimeve të konsumit, në vitin 2017, krahasuar me vitin 2016, është 2,0 %.

Uljen më të madhe të shpenzimeve mesatare për konsum mujor, në vitin 2017, e ka shënuar grupi “Veshje dhe këpucë”, me 11,4%, krahasuar me vitin 2016, ndërsa rritja më e madhe është regjistruar në grupin “Transport”, me 14,9 %.

Tab.1 Struktura e shpenzimeve të konsumit të NjEF, 2016 - 2017

Grupet kryesore të konsumit	ABF 2016		ABF 2017		Ndryshimi (%)
	Vlera në Lekë	%	Vlera në Lekë	%	
Ushqim dhe pije jo-alkoolike	33.083	45,2	32.347	44,1	-2,2
Pije alkoolike dhe duhan	2.507	3,4	2.558	3,5	2,1
Veshje dhe këpucë	3.532	4,8	3.128	4,3	-11,4
Shpenzime për banesën, ujë, energji elektrike dhe qira e paguar	7.477	10,2	7.998	10,9	7,0
Mobilim, pajisje shtëpiake dhe mirëmbajtje e zakonshme e banesës	3.662	5,0	3.505	4,8	-4,3
Shëndet	2.519	3,4	2.879	3,9	14,3
Transport	4.609	6,3	5.294	7,2	14,9
Komunikim	2.392	3,3	2.479	3,4	3,6
Argëtim dhe kulturë	2.173	3,0	2.224	3,0	2,4
Arsim	3.207	4,4	2.868	3,9	-10,6
Restorante dhe hotele	3.253	4,4	3.638	5,0	11,8
Të tjera mallra dhe shërbime	4.729	6,5	4.480	6,1	-5,3
Shpenzimet mesatare gjithsej	73.143	100,0	73.400	100,0	0,4

- **Shpenzimet e bëra në grupin "Transport"** në vitin 2017 kanë pësuar rritjen më të lartë prej 14,9 %, krahasuar me vitin e kaluar, si rezultat i rritjes më të madhe të shpenzimeve për nëngrupin "karburantë dhe lubrifikantë".
- **Shpenzimet e bëra në grupin "Shëndet"** kanë shënuar rritje prej 14,3 %, krahasuar me vitin 2016, rritje e cila ka ardhur si rezultat i rritjes së shpenzimeve për nëngrupin "medikamente".
- **Shpenzimet e bëra në grupin "Restorante dhe hotele"** kanë regjistruar një rritje prej 11,8 %, krahasuar me vitin e kaluar, rritje e cila ka ardhur si rezultat i rritjes së shpenzimeve të nëngrupit "restorante".

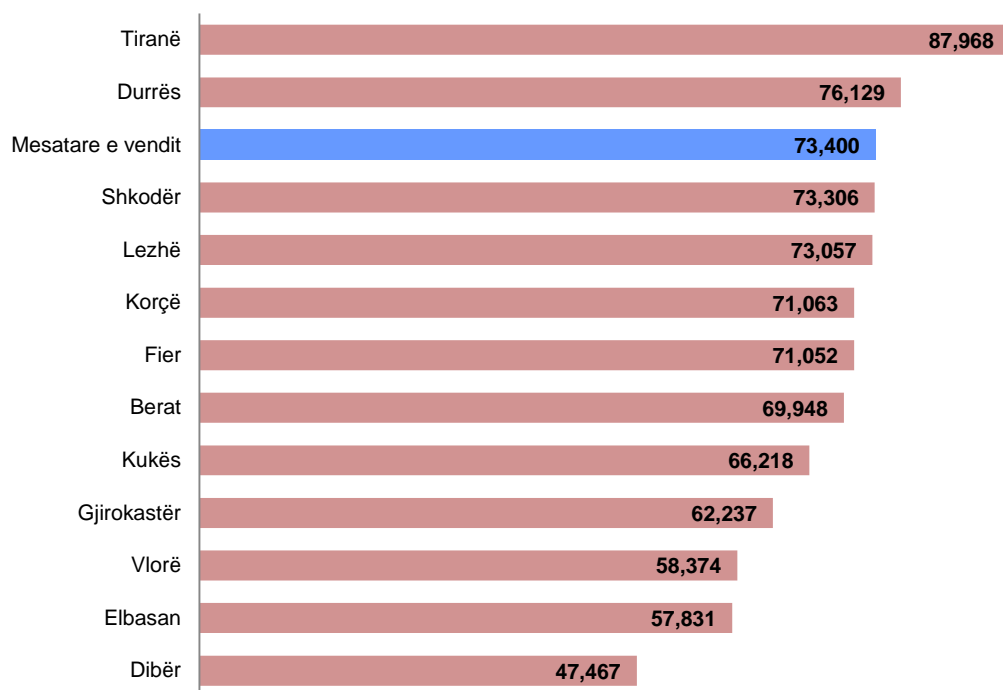
Sa i përket strukturës së shpenzimeve mesatare mujore për konsum të NJEF-ve, sipas 12 grupeve kryesore të konsumit, peshën më të madhe e zënë grupet:

- **Grupi "Ushqime dhe pije joalkoolike"**, me një vlerë mesatare mujore të shpenzimeve prej 32.347 lekë, i cili zë një peshë prej 44,1 % në buxhetin familjar. Nëngrupet që zënë peshën më të madhe në shpenzimet për ushqim janë "qumësht me nënproduktet e tij dhe vezë", me 18,1 %, "bukë dhe drithëra" dhe "mish dhe nënprodukte" mbi 17 %, ndjekur nga "perimet", me 13,7 % dhe "frutat" mbi 8 %.
- **Grupi i shpenzimeve për banesën**, me shpenzimet për energji elektrike, ujë, lëndë djegëse, qira të paguar dhe riparime të vogla, me një vlerë mesatare mujore të shpenzimeve prej 7.998 lekë, përbën 10,9 % të totalit të buxhetit familjar.
- **Grupi "Transport"**, me një vlerë mesatare mujore të shpenzimeve prej 5.294 lekë, zë 7,2 % të buxhetit gjithsej. Peshën më të madhe brenda këtij grupi e përbëjnë "shpenzimet për karburantë dhe lubrifikantë", me 57,8 %, ndjekur nga shpenzimet për "shërbim transporti", me 22,2 %.

Shpenzimet mesatare mujore për konsum sipas qarqeve, 2017

Në vitin 2017, qarku i Tiranës paraqet shpenzimet mesatare më të larta mujore për konsum. Një NJEF në qarkun e Tiranës shpenzon për konsum mesatarisht 87.968 lekë në muaj. Qarqet që paraqesin shpenzimet mesatare më të larta për konsum, pas qarkut të Tiranës, janë Durrësi me 76.129 lekë dhe dhe Shkodra, me 73.306 lekë në muaj për NJEF. Qarqet me nivel më të ulët të shpenzimeve mesatare mujore për konsum janë qarku i Dibrës me 47.467 dhe i Elbasanit, me 57.831 lekë në muaj për NJEF. Rritjen më të madhe të shpenzimeve e paraqet qarku i Gjirokastrës me 9,1 %, ndjekur nga qarku i Beratit me 8,9 %. Qarku që ka pësuar uljen më të madhe të shpenzimeve për konsum është Dibra me 24,9 %.

Fig.1 Shpenzimet mesatare mujore për konsum të NjEF sipas qarqeve, 2017.

Në vitin 2017, numri mesatar i anëtarëve të NjEF është 3,7. Qarku me numrin më të madh të anëtarëve të NjEF është Kukësi me 4,4 anëtarë, ndërsa Vlora është qarku me numrin më të vogël të anëtarëve në përbërjen e NjEF, me 3,3 anëtarë.

Tab.2 Madhësia mesatare e NjEF, sipas qarqeve, 2017

Qarku	Berat	Dibër	Durrës	Elbasan	Fier	Gjirokastrë	Korçë	Kukës	Lezhë	Shkodër	Tiranë	Vlorë	Shqipëri
Madhësia mesatare e NjEF	3,6	4,1	3,9	3,8	3,8	3,4	3,5	4,4	4,0	4,0	3,7	3,3	3,7

Shpërndarja e shpenzimeve për konsum sipas decileve dhe raporti 10/90, 2017

Shpërndarja e nivelit të shpenzimeve për konsum sipas decileve¹ tregon se 90 % e NjEF-ve shpenzon 79,3 % të vlerës së konsumit gjithsej, me një mesatare të shpenzimeve për konsum prej 64.659 lekë në muaj. Nga ana tjetër, 10 % e NjEF-ve shpenzon 20,7 % të konsumit gjithsej, me një shpenzim mesatar prej 152.079 lekë në muaj. Shpenzimet mesatare për konsum të 10 % të NjEF-ve me shpenzime më të larta janë 2,4 herë më shumë se ato të 90 % tjetër të NjEF-ve.

¹ Decilja përcaktohet si një nga dhjetë grupet e barabarta në të cilat janë ndarë vlerat statistikore të renditura të një variabli, në këtë rast shpenzimet e konsumit.

Konsumi për frymë i 90 % të NjEF-ve me shpenzimet më të ulta janë mesatarisht 18.311 lekë në muaj, ndërsa 10 % i NjEF-ve me shpenzimet më të larta janë mesatarisht 62.329 lekë në muaj për frymë. Raporti i decileve 10/90 është 3,4 herë më i madh, në favor të 10% të NjEF-ve.

Shpenzimet mesatare për konsum të NjEF-ve tregojnë se në vitin 2017 ka pasur një ulje prej 4,3 % të shpenzimeve të 10 %ëshit të NjEF-ve me shpenzimet më të larta dhe një rritje prej 1,7 % të shpenzimeve mesatare për konsum të 90 %ëshit tjetër, në krahasim me vitin 2016. Si rrjedhim, raporti i decileve në 2017, për këtë tregues, paraqet një ulje të pabarazisë nga 2,5 në 2,4, krahasuar me 2016.

Tab. 3 Shpenzimet mesatare mujore për konsum për NjEF dhe Raporti i decileve 10/90

	2016		2017	
	Shpenzimet mesatare për konsum për NjEF	Madhësia mesatare e NjEF	Shpenzimet mesatare për konsum për NjEF	Madhësia mesatare e NjEF
10 % e NjEF (me shpenzimet më të larta)	158.946	2,6	152.079	2,6
90 % e NjEF të tjera	63.609	3,9	64.659	3,9
Konsumi mesatar	73.143	3,7	73.400	3,7
Raporti 10/90	2,5		2,4	

Raporti i decileve 10/90, tregon për një ulje të pabarazisë nga 3,5 në 3,4, krahasuar me vitin 2016 për shpenzimet për frymë.

Tab. 4 Shpenzimet mesatare mujore për konsum për frymë dhe Raporti i decileve 10/90

	2016		2017	
	Shpenzimet mesatare për konsum për frymë	Madhësia mesatare e NjEF	Shpenzimet mesatare për konsum për frymë	Madhësia mesatare e NjEF
10 % e NjEF (me shpenzimet më të larta)	62.562	2,6	62.329	2,6
90 % e NjEF të tjera	18.119	3,9	18.311	3,9
Konsumi mesatar	22.563	3,7	22.712	3,7
Raporti 10/90	3,5		3,4	

Shpërndarja e shpenzimeve mesatare të konsumit sipas tipit të NjEF, 2017

Në 2017, NjEF-të e përbëra nga një person i vetëm, me fëmijë në varësi, shpenzojnë më shumë për ushqim, prej 47,1 %, krahasuar me tipet e tjera. Shpenzimet më të larta për transport paraqiten në NjEF-të e përbëra nga tri ose më shumë të rritur me fëmijë, me 8,2 %. Shpenzimet më të larta për arsim regjistrohen në NjEF-të e përbëra nga tri ose më shumë të rritur me dhe pa fëmijë në varësi.

Tab.5 Shpërndarja e shpenzimeve të konsumit sipas tipit të NjEF në %, 2017

Grupet kryesore të konsumit	Tipi i Njesisë Ekonomike Familjare						Gjithsej
	Person i vetëm	Person i vetëm me fëmijë në varësi	Dy të rritur pa fëmijë	Dy të rritur me fëmijë	Tri ose më shumë të rritur pa fëmijë	Tri ose më shumë të rritur me fëmijë	
Ushqim dhe pije jo-alkoolike	45,0	47,1	46,1	45,8	41,4	44,4	44,1
Pije alkoolike, duhan	2,9	1,3	3,6	3,3	3,6	3,5	3,5
Veshje dhe këpucë	3,1	5,5	3,5	4,7	4,5	4,3	4,3
Shpenzime për banesën, ujë, energji elektrike, qira të paguar	14,0	14,9	11,7	11,6	10,6	9,9	10,9
Mobilim, pajisje shtëpiake dhe mirëmbajtje të zakonshme të banesës	5,5	5,1	5,2	4,8	4,6	4,6	4,8
Shëndet	4,8	2,3	5,5	2,4	3,9	3,9	3,9
Transport	4,4	3,5	5,5	7,3	7,5	8,2	7,2
Komunikim	3,8	3,2	3,4	3,2	3,6	3,2	3,4
Argëtim dhe kulturë	3,1	5,7	2,8	3,7	3,2	2,6	3,0
Arsim	0,4	0,8	2,9	1,7	6,3	3,9	3,9
Restorante dhe hotele	7,6	3,4	4,5	4,6	5,0	5,1	5,0
Të tjera mallra dhe shërbime	5,4	7,2	5,3	7,0	5,7	6,4	6,1
Shpenzimet për konsum gjithsej	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Metodologjia

Anketa e Buxhetit të Familjes është një vrojtim statistikor që kryhet pranë njërive ekonomike familjare (NjEF) dhe jep një panoramë të situatës socio-ekonomike të NjEF në Shqipëri. Rezultatet e kësaj ankete përdoren gjithashtu për përditësimin e Indeksit të Çmimeve të Konsumit dhe llogaritjen e Konsumit Final të NjEF si një agregat i rëndësishëm i PBB me metodën e shpenzimeve.

Anketa e Buxhetit të Familjes u krye për herë të parë në vitet 1999-2000 dhe ishte përfaqësuese vetëm për zonat urbane, për të vazhduar më pas në vitet 2006-2007, 2008-2009² dhe që nga viti 2014 e vazhdueshme. Nga viti 2006-2007 anketa është gjithë-përfshirëse për të gjithë territorin e Shqipërisë duke përfshirë zonat urbane dhe rurale si dhe me përfaqësim në nivel qarku.

Anketa e Buxhetit të Familjes 2017 u krye nga INSTAT përgjatë gjithë vitit, me një kampion prej 9.312 NjEF. Në përfundim të vrojtimit u intervistuan rreth 7.519 NjEF të shpërndara në mënyrë uniforme në të gjithë territorin e Shqipërisë. Shkalla e përgjigjes së NjEF, e llogaritur si raport i numrit të NjEF që kanë plotësuar anketën ndaj numrit të NjEF të zgjedhura, shprehur në përqindje rezultoi 80,7 %.

Zgjedhja e kampionit bëhet sipas një procedure dy-hapëshe. Njësitë e hapit të parë (PSU) janë zonat e Censurit të homogjenizuara³, me probabilitetet përpjesëtimor me madhësinë e zonës së Censurit. Në hapin e dytë, brenda secilës prej zonave të zgjedhura në hapin e parë, zgjidhen sipas metodës së zgjedhjes sistematike me probabilitet të barabartë një numër fiks prej 12 NjEF. Zgjedhja në të dyja hapat është bërë në mënyrë të rastësishme duke siguruar një përfaqësim edhe në nivel qarku. Totali i NjEF të kampionuara u nda në 4 nën-kampione tre-mujore të cilët u shpërndanë gjeografikisht në mënyrë homogjene gjatë gjithë vitit, për të bërë të mundur pasqyrimin e ndryshimeve stimore. Si rrjedhim, janë anketuar çdo muaj rreth 776 NjEF të shpërndara njëtrajtësisht në të gjitha zonat e zgjedhura, për të siguruar përfaqësimin e çdo zone në të gjithë muajt e vitit.

Mbledhja e të dhënave bazohet në dy mënyra të ndryshme të mbledhjes së informacionit:

- Plotësimi i një ditari nga ana e NjEF për 14 ditë në vazhdim ku regjistrohen shpenzimet për blerje produktesh/shërbimesh të konsumit të gjerë si dhe, sa herë që plotësohen kushtet, plotësimi i një ditari të veçantë për autokonsum ku familja regjistron vetëm produktet e prodhuara dhe të konsumuara gjatë 14 ditëve të referencës, vlerësuar me çmimin që do të kishte paguar për t'i blerë në dyqanin më të afërt.
- Kryerja e një interviste direkte nga anketuesit nëpërmjet një pyetësi ku përfshihen pyetje mbi shpenzimet me vlerë më të madhe dhe me frekuencë blerjeje më të rrallë, të grupuara dhe të ndara sipas temave të

² Periudha e kryerjes në terren ishte: Tetor 2006 - Shtator 2007 dhe Nëntor 2008 - Tetor 2009.

³ Homogjene nënkupton që çdo zonë Censi ka të njëjtat karakteristika në shpenzimet e konsumit midis NjEF dhe madhësia për secilën PSU ka përafërsisht të njëjtin numër NjEF apo individësh.

veçanta. Në të njëjtin pyetësor janë përfshirë edhe pyetjet mbi të dhënat socio-demografike të anëtarëve të NjEF që do të shërbejnë gjatë analizës së buxhetit familjar sipas tipologjive të NjEF.

Përkufizime:

Shpenzimet për konsum të NjEF përfshijnë çdo lloj blerjeje produktesh dhe shërbimesh për të plotësuar nevojat individuale të NjEF dhe individëve me përjashtim të blerjeve për pajisje afatgjatë, investimeve kapitale, parave për të tretët dhe qirasë së imputuar.

Grupet kryesore të konsumit janë përcaktuar sipas Klasifikimit të Konsumit Individual sipas Qëllimit (COICOP), 2012.

Periudha e referencës është kohëzgjatja së cilës i referohet një çështje e caktuar informacioni. Anketa përdor periudha të ndryshme reference në varësi të tipit të informacionit që duhet marrë dhe objektivave të secilës çështje për t'u analizuar.

Një njësi ekonomike familjare (NjEF) i referohet një grupi personash ose një personi me lidhje gjaku ose jo të cilët banojnë së bashku në një banesë dhe që ndajnë një ekonomi pjesërisht ose plotësisht të përbashkët.

Kryefamiljari është një person, që përcaktohet si i tillë për qëllimet e anketës (person që është pronar i banesës ose person i identifikuar si i tillë nga anëtarët e tjerë të NjEF). Nëse anëtarët e NjEF nuk e përcaktojnë vetë këtë person, normalisht do të jetë personi që kontribuon më shumë në të ardhurat totale të NjEF.

Fëmijë është konsideruar çdo individ nën moshën 18 vjeç.

Aneksi 1 - Klasifikimi i Konsumit Individual sipas Qëllimit (COICOP)

Klasifikimi i Konsumit Individual sipas Qëllimit (COICOP)	
KATEGORITË	Disa detaje përsa i perket zërave në çdo kategori të cilat shërbejnë vetëm për konsum familjar.
1 - USHQIME DHE PIJE JO-ALKOOLIKE	Produktet ushqimore të klasifikuara këtu janë ato të blera dhe të prodhuara për konsum në shtëpi.
	Grurë, Misër, Oriz, Miell dhe nënprodukte të tij, Bukë, Mish, Peshk, Produkte të tjera deti, Vaj, Fruta, Perime, Qumësht, Djathë, Gjalp, Gjizë, Vezë, ujë mineral dhe me gaz, lengje frutash, Kafë, Caj, Mjalt, Produkte Sheqeri, Te gjitha produktet e kesaj kategorie te prodhuara nga vete familja etj.
2 - PIJE ALKOOLIKE DHE DUHAN	Pijet alkoolike të klasifikuara këtu janë ato që zakonisht blihen për konsum në shtëpi.
	Verë, Birrë, Raki, Whisky, Të gjitha llojet e Likemave, Uzo dhe pije të tjera gjallëruese Duhan, Cigare, Puro, Letër cigare, Filtër etj.
3 - VESHJE DHE KËPUÇË	Në këtë zë përfshihen veshje, këpucë, të reja apo të përdorura, materiale për veshje, dhe riparimi i tyre, etj.
	Veshje për burra, gra, fëmijë (3 deri 13 vjeç) dhe foshnja (0 deri 2 vjeç), qofshin të gatshme ose të bëra me porosi, në të gjitha materialet (përfshirë lëkure, gëzof, plastike dhe gome), të përditëshme, për sporte ose për punë: pardesy, mantele shiu, bluza, xhupa, xhaketa, pantallona, kostume, fustane, funde, etj. Këmisha, bluza, pulovra, bluza pas trupit, pantallona të shkurtra, roba banje, tuta, kostume vrapimi, geta, etj. Jelek, të brendëshme, çorape, streçe, geta, sutiëna, funde me palë, të brendëshme me tantellë, fustane nate, breza, korse, çorape të thurura, etj. Bizhama , bluza nate, robdishane, kostume banje, xhaketa për shtëpi, etj. Veshje për fëmijë dhe çorape të thurura për fëmijë
4 - STREHIMI, UJI, ENERGJIA ELEKTRIKE DHE LËNDE TË TJERA DJEGËSE	Në këtë zë përfshihen: Qiraja e paguar (si shpenzim i kryer efektivisht për marrjen e ambienteve të banimit me qira nga ana e NJEF), mirëmbajtja dhe riparimi i banesës, materiale për riparim, pagesa për energji elektrike: ujë, gaz, hecje plerash, dhe të gjitha pagesat që kanë lidhje me banesën e familjes etj.
5 - MOBILJE, PAJISJE PËR SHTËPINË DHE MIRËMBAJTJA E ZAKONSHME E SHTËPISË	Në këtë zë përfshihen: Krevate, sofa, divane, tavolina, karrige, bufe, komo dhe raftë librash, pajisjet e ndriçimit si abazhurë tavanesh, lampa standart, në formë globesh, dhe abazhurë komodinash , të gjitha llojet e tekstileve për shtëpi, pajisje elektroshtëpiake, pajisje dhe vegla për kopshtin, tapete, riparimi i tyre, pagesa për kopshtar, guzhiniere, dado etj.
6 - SHËNDETI	Ky grup mbulon ilaçet, protezat, makineritë dhe pajisjet mjekësore si dhe produkte të tjera të lidhura me mjekimin të blera nga individët, me dhe pa recetë, zakonisht nga furnizuesit e ilaçeve, aparatura dhe pajisje terapeutike, te gjitha llojet e shërbimeve mjekësore përfshirë dhe ato ambulatorie etj.
7 - TRANSPORTI	Të gjitha llojet e makinave, të reja dhe të përdorura, taxi, Bileta avionësh, të gjitha llojet e biletave Naftë, Gas, Pjesë këmbimi dhe riparime, Garazhde, etj.
8 - KOMUNIKIMI	Shërbime postare, të gjitha llojet e shërbimeve për komunikim, telefona, celularë, fax, internet etj.
9 - ARGËTIMI DHE KULTURA	Në këtë zë përfshihen të gjitha llojet e pajisjeve audio-vizuale, Aparate marje, regjistrimi dhe riprodhimi të tingujve dhe filmave, Pajisjet e përpunimit të informacionit, Pajisje fotografike dhe kinematografike dhe instrumente optike, Të mira afatgjata për argëtim në ambientet e jashtme, Pajisjet kryesore për lojra dhe sport, Bileta, lojra fati , riparimi dhe mirëmbajtja e tyre etj.
10 - ARSIMI	Kjo ndarje përfshin vetëm shërbimin e arsimit.
	Klasifikimi i shërbimeve të arsimit bazohet në kategoritë sipas niveleve të Klasifikimit Standart Ndërkombëtar të Arsimit (ISCED) të Organizatës së Kombeve të Bashkuara për Arsimin, Shkencën dhe Kulturën (UNESCO).
	Përfshihen: Arsimit parashkollor dhe fillor, Arsimit 8/9 vjeçar dhe i mesëm, Arsimit parauniversitar, Arsimit i lartë, Arsimit i papërcaktuar në nivele (Kurse arsimit)
11 - RESTORANTE DHE HOTELE	Në këtë zë përfshihen: Restorante, bare dhe të tjera si këto, Shërbimet e akomodimit, menca, etj. Përfshihen: shërbime të shpërndarjes së produkteve ushqimore (ushqime, meze, pije dhe pije freskuese) të ofruara nga restorantet, kafenet, bufetë, baret, etj. Hotele, motele, hane dhe shërbime të ngjashme akomodimi, Qendra pushimesh, vende për kamping, bujtina për të rinjtë dhe shërbime të ngjashme akomodimi, Shërbimet e akomodimit të institucioneve të tjera
12 – TË MIRA DHE SHËRBIME TË NDRYSHME	Në këtë zë përfshihen: Sallone bukurie dhe institucione të kujdesit personal, Pajisje elektrike dhe jo-elektrike për kujdes personal, riparimi i pajisjeve për kujdes personal, Sende personale, Përkrahja sociale, Sigurimi, Shërbime financiare të specifikuar, Shërbime të tjera të paspecifikuara etj.